

Ohjaamisen taidosta -
kouluttaja- ja ohjaajakoulutus
Kai Halttunen
Mikkeli, 2018-11-29

Miksi?

- Oma näkökulma
- Organisaation näkökulma

Kenelle?

Asettuminen kuulijan, oppijan asemaan vaikeaa
Toimiminen lähikehityksen vyöhykkeellä

Ohjauksen mukauttaminen kuulijoille, oppijoille

- Kokea omaksi, kuulluksi tuleminen
- Vakuuttuminen, sitoutuminen
- Sitominen kuulijoiden kokemuksiin

- Opitaan uutta uudesta
- Opitaan lisää tutusta
- Opitaan uutta vanhan tilalle

Motivaatio =

- Asian tärkeys oppijalle x
- Onnistumisen todennäköisyys x
- Tekemisen ilo

Heterogeeniset ryhmät

- Ohjaajat työparina
- Valintojen tekeminen
- Ketä huomioidaan
- Mukauttamisen mahdollisuudet

Kuulijaan, oppijaan tutustuminen ennakoita

- Ajattele
- Kuvittele
- Kysele
 - Itseltä
 - Muilta
- Kuuntele
- Tutki

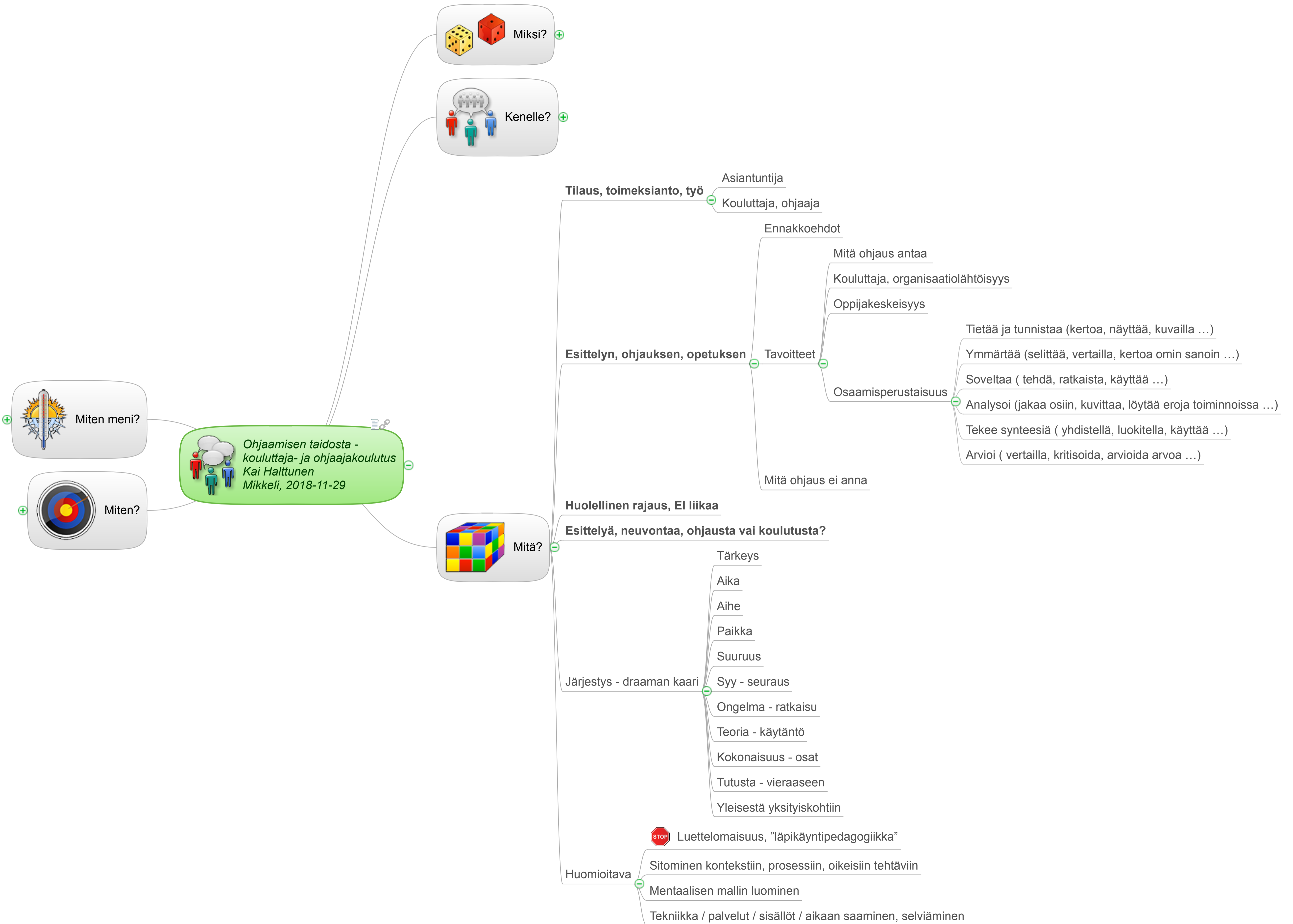
Ennakkotehtävät ja -kyselyt, tilaisuuden avaus

- Sitoutuminen
- Motivoituminen
- Rauhoittuminen tilaisuuteen
 - Osallistuja
 - Ohjaaja
- Tekeminen aloitukseen
- Ei vain ohjaajan taustatiedoksi

Miten meni?

Miten?

Mitä?

Miten meni?

Miten?

Ohjaamisen taidosta - kouluttaja- ja ohjaajakoulutus Kai Halttunen Mikkeli, 2018-11-29

Miksi?

Kenelle?

Mitä?

Tilaus, toimeksianto, työ

Asiantuntija
Kouluttaja, ohjaaja

Esittelyn, ohjauksen, opetuksen

Ennakkoehdot

Mitä ohjaus antaa

Kouluttaja, organisaatiolähtöisyys

Oppijakeskeisyys

Tavoitteet

Tietää ja tunnistaa (kertoa, näyttää, kuvailla ...)

Ymmärtää (selittää, vertailla, kertoa omin sanoin ...)

Soveltaa (tehdä, ratkaista, käyttää ...)

Analysoi (jakaa osiin, kuvittaa, löytää eroja toiminnoissa ...)

Tekee synteesiä (yhdistellä, luokitella, käyttää ...)

Arvioi (vertailla, kritisoida, arvioida arvoa ...)

Osaamisperustaisuus

Mitä ohjaus ei anna

Huolellinen rajaus, Ei liikaa

Esittelyä, neuvontaa, ohjausta vai koulutusta?

Tärkeys

Aika

Aihe

Paikka

Suuruus

Syy - seuraus

Ongelma - ratkaisu

Teoria - käytäntö

Kokonaisuus - osat

Tutusta - vieraaseen

Yleisestä yksityiskohtiin

Järjestys - draaman kaari

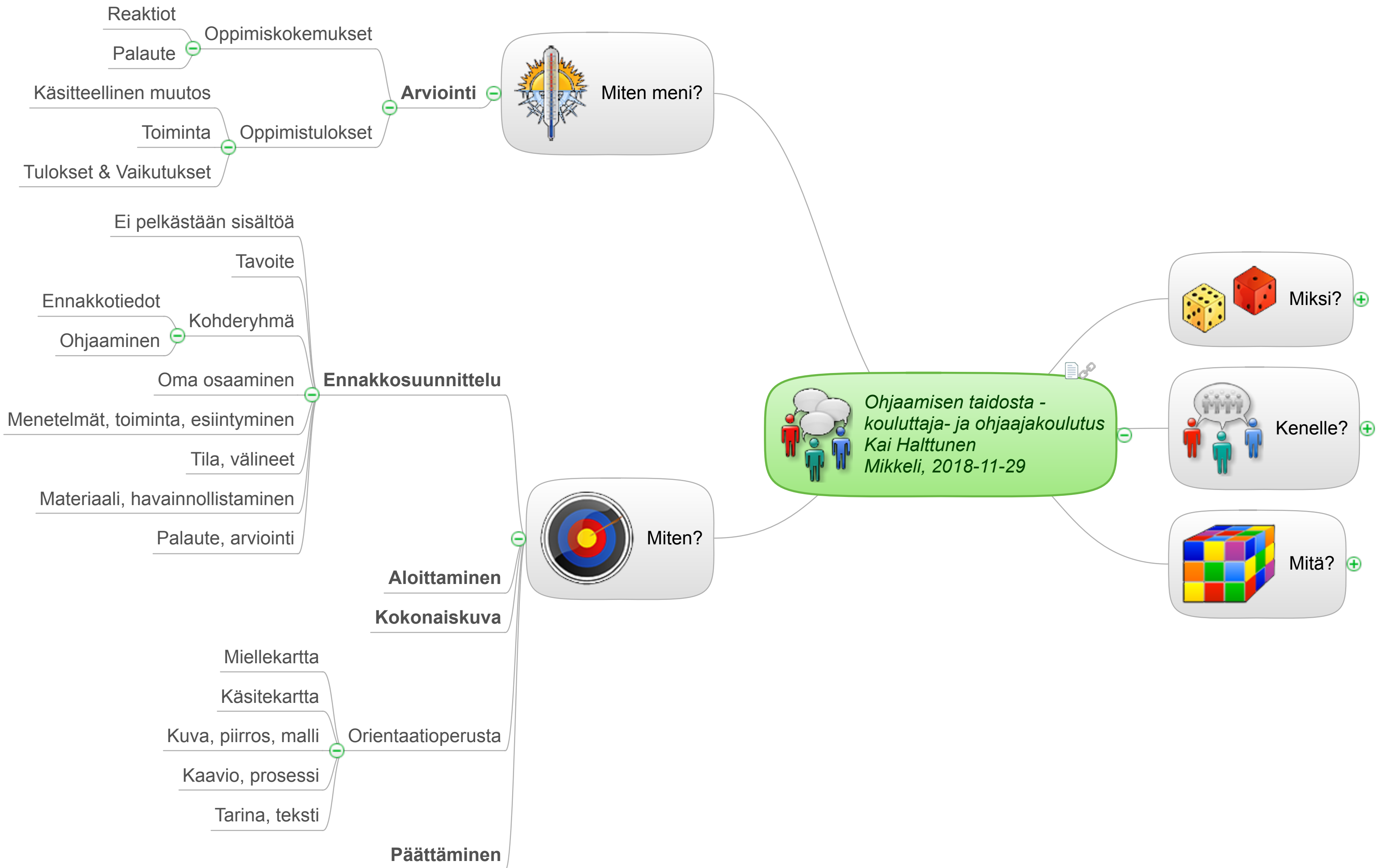
Huomioitava

Luettelomaisuus, "läpikäyntipedagogiikka"

Sitominen kontekstiin, prosessiin, oikeisiin tehtäviin

Mentaalisen mallin luominen

Tekniikka / palvelut / sisällöt / aikaan saaminen, selviäminen

Miten meni?

Arviointi

- Oppimiskokemukset
 - Reaktiot
 - Palaute
- Oppimistulokset
 - Käsitteellinen muutos
 - Toiminta
 - Tulokset & Vaikutukset

Ohjaamisen taidosta - kouluttaja- ja ohjaajakoulutus
 Kai Halttunen
 Mikkeli, 2018-11-29

Miksi?

Kenelle?

Mitä?

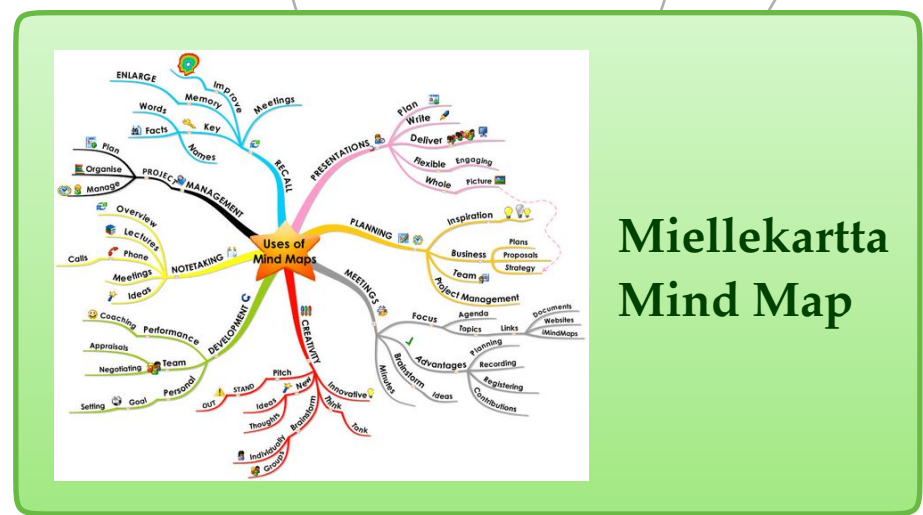
Miten?

- Ennakkosuunnittelu**
- Ei pelkästään sisältöä
 - Tavoite
 - Kohderyhmä
 - Ennakkotiedot
 - Ohjaaminen
 - Oma osaaminen
 - Menetelmät, toiminta, esiintyminen
 - Tila, välineet
 - Materiaali, havainnollistaminen
 - Palaute, arviointi

- Aloittaminen**
- Kokonaiskuva**

- Orientaatioperusta**
- Miellekartta
 - Käsitekartta
 - Kuva, piirros, malli
 - Kaavio, prosessi
 - Tarina, teksti

Päättäminen

Edut

- Assosiatiivinen
- Aivoystävällinen
- Luova
- Helppo uusua
- Säästää aikaa
- Nopea
- Helppo
- Auttaa muistia
- Täydentyvä
- Ajattelu kirkastuu
- Persoonallinen
- Paljon asiaa
- Kokonaisuuden hahmottaminen
- Vähän sanoja
- Poiminta, korostus
- Uudelleen järjestäminen

Käyttö

- Jäsentely
- Kokoukset
- Ongelmanratkaisu
- Projektit
- Suunnittelu
- Puhe
- Luento
- Alustus
- Esitelmä
- Julkinen puhe
- Kokoukset
- Muistiinpanot
- Kirjat, artikkelit
- Puhelut
- Haastattelut
- Luennot
- Opetus
- Orientaatioperusta
- Esitysmateriaali
- Tehtävät, raporttien käsittely
- Yhteisöllinen tiedonrakentelu

Havainnollistaminen

- Reunukset
- Raamit
- Keskuskuva
- Korostukset
- Kirjaimet
- Koko
- Tyyli
- Piirrokset, kuvat
- Värit
- Viivat
- Nuolet

Tausta

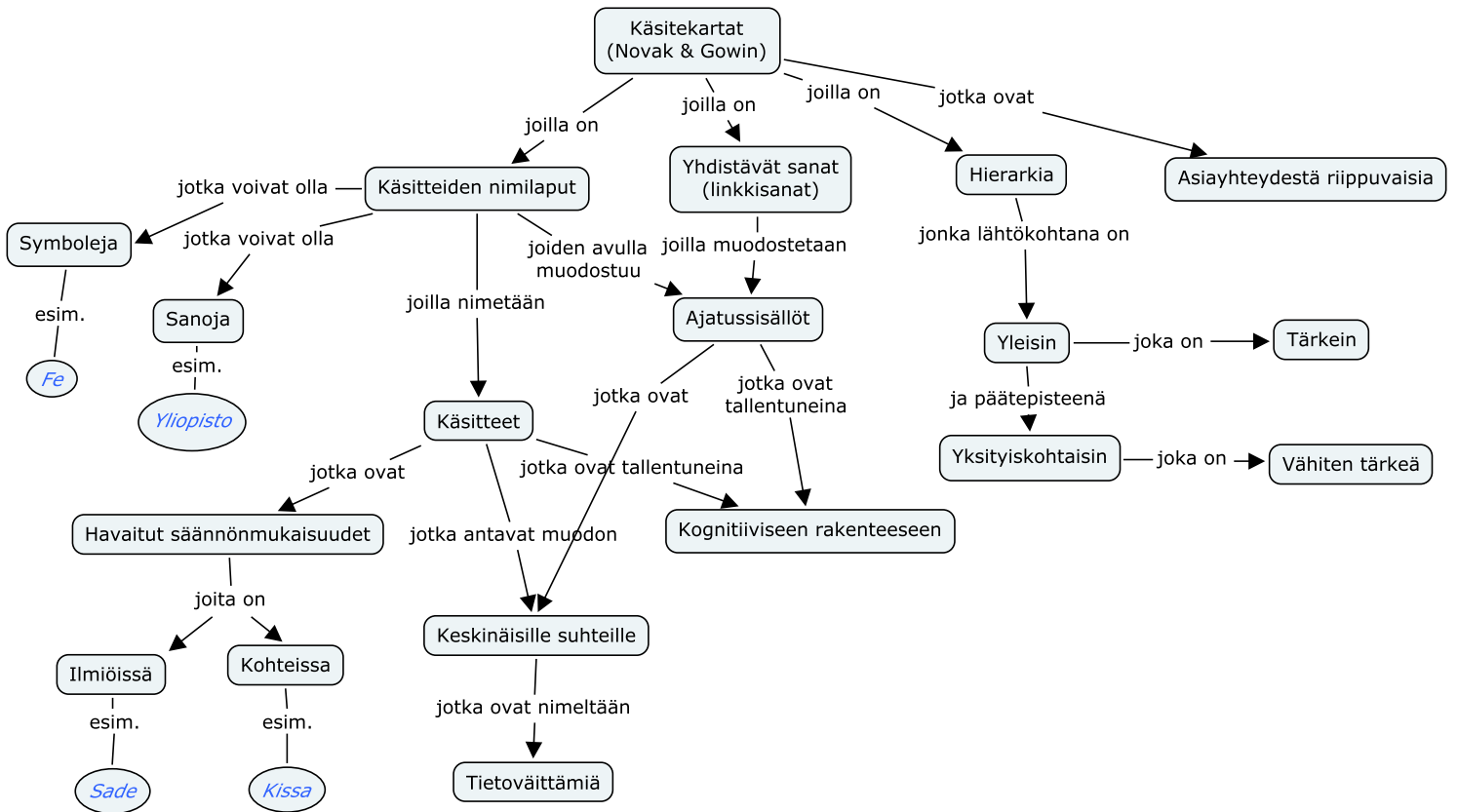
- Kirjoituskammo
- Ideointipiina
- Aloituspangsti
- Muistaminen
- Tony Buzan, 1970 -luku

Liikkellelähtö

- Alusta
 - Tyhjä
 - Ei viivoja
 - Ei ruutuja
 - Iso
- Värillinen
- Poikittain
- Piirto
 - Useita värejä
 - Paksuuksia

Toteutus

- Tilankäyttö
- Aloituskohda
 - Henkilökohtainen
 - Lukusuunta
 - Kain lukusuunta
- Viivat
- Korvaavat
- Sanoja
- Liittyminen
- Sanat
 - Avainsanat
 - Tärkeitä
 - Lähellä keskusta
 - Kuvat
 - Piirrokset
 - Luvut, symbolit
 - Kuvailevat
 - Yksityiskohdat
 - Käsite per viiva
 - Joskus kaksi
- Kirjoittaminen
 - Luettavaa
 - Selvää

Arvioinnin vaihe/taso	Mitä arvioidaan?	Kuinka ja milloin arvioidaan?
Arvioinnin ensimmäinen vaihe = Reaktioiden arviointi	Pitävätkö osallistujat kehittämisohjelmasta? Miten ohjelma koettiin? Arvioidaan asenteita, tunteita ja vaikutelmia. Arvioidaan useimmiten kokemuksia yksittäisistä kehittämisvaiheista.	Menetelminä esimerkiksi kyselyt ja haastattelut, jotka toteutetaan välittömästi arvioitavan jakson toteutumisen jälkeen.
Arvioinnin toinen vaihe = Oppimisen arviointi	Miten osallistujat ovat ymmärtäneet ja omaksuneet käsitellyt asiat? Arvioidaan esimerkiksi käsitteiden, periaatteiden, teorioiden, opetus-suunnitelman perusteiden ja taustojen ymmärtämistä.	Oppimispäiväkirjat Ennen-jälkeen-kyselyt Haastattelut Oppimistehtävät, tentit! Itsearviointi ja sen ohjaaminen ovat keskeisiä. Arviointi toteutetaan kehittämiseen liittyvien jaksoiden aikana ja niiden päätyttyä.
Arvioinnin kolmas vaihe = Toiminnan arviointi	Miten kehittämisprosessissa työtetyt asiat näkyvät käytännön toiminnassa? Miten uudet toimintatavat ilmenevät esimerkiksi – opetuksessa – yhteistyössä eri tahojen kanssa – oppilaitoksen koko toiminnassa	Pohjana käytetään kehitystarve-analyysin antamaa tietoutta. Videoinnit Työtovereiden, esimiesten ja opiskelijoiden palautteet Arviointia toteutetaan koko prosessin aikana sekä viivästettynä arviointina tietyn ajan kuluttua kehittämishankkeen ”päättymisestä”
Arvioinnin neljäs vaihe = Tulosten ja vaikutusten arviointi	Millaisia vaikutuksia kehittämisprosessilla on koko oppilaitoksen näkökulmasta, henkilöstön näkökulmasta, työelämän näkökulmasta, opiskelijan näkökulmasta jne?	Kehitystarveanalyysin tietous ja uusintamittaus esim 1 – 3 vuoden jälkeen Tilastot Asiakkaiden palautteet Palvelujärjestelmän työntekijöiden palautteet Opiskelijoiden tyytyväisyys koulutukseen ja sijoittuminen työelämään ja jatko-opintoihin

Taulukko 1. Henkilöstön kehittämisprosessissa käytettävistä arviointitavoista (mukaellen Aalto & Hätönen & Vaherva, 1992)